

Szkoła ponadpodstawowa

JĘZYK POLSKI

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 2 marca 2018 r.)

Szkoła ponadgimnazjalna

JĘZYK POLSKI

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 27 sierpnia 2012 r.)

Scenariusz z wykorzystaniem nowych mediów
i metod aktywizujących (45 min)

O zagadkach losu w *Czerwonym* Krzysztofa Kieślowskiego

Opracowała: Jolanta Manthey

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe

Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Projekt współfinansowany przez

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

© Fundacja Legalna Kultura
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 121
00-514 Warszawa
e-mail: edukacja@legalnakultura.pl

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ doskonalą umiejętności analizy i interpretacji filmu
- ✓ utrwała terminy z zakresu języka filmu
- ✓ nabywa umiejętności potrzebne do życia w społeczeństwie informacyjnym

Metody:

- ✓ praca z filmem
- ✓ praca indywidualna i praca w grupach
- ✓ „burza mózgów”

Środki dydaktyczne:

- ✓ karty pracy
- ✓ dostęp do Internetu

UWAGA!

Przed lekcją nauczyciel prezentuje uczniom stronę www.youtube.com/studiofilmowetor (goo.gl/oWJLEM, dostęp: 21.09.2018 r.), na której każdy, legalnie i bezpłatnie może obejrzeć wybrany film wyprodukowany w studio Tor oraz poleca obejrzenie filmu K. Kieślowskiego pt. *Czerwony*. Rozdaje uczniom Karty obserwacji filmu i poleca ich wypełnienie przed zajęciami.

Powiązanie z podstawą programową z języka polskiego:

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

ZAKRES PODSTAWOWY

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację,

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.

ZAKRES ROZSZERZONY

3) rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej,

4) porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty,

6) odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach,

7) zna pojęcie syntezy sztuk, rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

ZAKRES PODSTAWOWY

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

ZAKRES PODSTAWOWY

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca,

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów.

ZAKRES ROZSZERZONY

tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż, felieton.

IV. Samokształcenie.

ZAKRES PODSTAWOWY

- 1) rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska,
- 2) porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach,
- 9) wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny,
- 11) korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.

Powiązanie z podstawą programową z 27 sierpnia 2012 r.:

Powiązanie z podstawą programową z języka polskiego:

POZIOM PODSTAWOWY

I. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela:

- wybrane filmy z twórczości polskich reżyserów (np. Krzysztofa Kieślowskiego, Andrzeja Munka, Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego),

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń:

- 1) prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki,
- 2) określa problematykę utworu,

2. Analiza. Uczeń:

4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja),

3. Interpretacja. Uczeń:

1) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (np. słowa-klucze, wyznaczniki kompozycji),

2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne),

3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich,

4) odczytuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.

4. Wartości i wartościowanie. Uczeń:

2) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne,

3) dostrzega w świecie konflikty wartości (np. równości i wolności, sprawiedliwości i miłosierdzia) oraz rozumie źródła tych konfliktów.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) tworzy dłuższy tekst pisany lub mówiony (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej,

2) przygotowuje wypowiedź (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, sporządza plan wypowiedzi, dobiera właściwe słownictwo),

3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną.

Przebieg lekcji:

• FAZA WSTĘPNA

Lekcję dobrze byłoby przeprowadzić w pracowni internetowej/multimedialnej, gdzie nauczyciel może wykorzystać dostęp do Internetu.

Prowadzący prezentuje uczniom sylwetkę reżysera i charakteryzuje krótko trylogię *Trzy kolory*, korzystając ze stron:

1. culture.pl/baza-film-pelna-tresc/-/eo_event_asset_publisher/eAN5/content/krzysztof-kieslowski,
(goo.gl/pXF3dP, dostęp: 21.09.2018 r.).
2. filmpolski.pl/fp/index.php?osoba=113608 (goo.gl/gXcJzV, dostęp: 21.09.2018 r.)
3. kultura.onet.pl/krzysztof-kieslowski (goo.gl/tmW28F, dostęp: 21.09.2018 r.)
4. polskieradio.pl/24/286/Artykul/391867,Krzysztof-Kieslowski-ambicja-sprawila-ze-nie-zostal-bankierem (goo.gl/8SgT3m, dostęp: 21.09.2018 r.)

• FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel prosi uczniów o podzielenie się wrażeniami z filmu i próbę określenia jego tematyki (burza mózgów – *Czerwony to film o...*); propozycje zapisuje na tablicy (prawdopodobne: o samotności, miłości, nieprzewidywalności losu, starości etc.).

Następnie dzieli klasę na osiem zespołów, przydzielając każdemu z nich wspólne opracowanie jednego z zagadnień z kart obserwacji filmu – uczniowie w grupach konsultują swoje spostrzeżenia, wspólnie formułują wnioski, po czym przedstawiciele grup prezentują wyniki pracy.

- **FAZA PODSUMOWUJĄCA**

Nauczyciel powraca do propozycji określenia tematyki filmu, prosi o ewentualną weryfikację, przypomina ideę trylogii – trzy kolory symbolizują hasła rewolucji francuskiej – po czym stawia pytanie: Na czym polega braterstwo przywołane pośrednio w tytule filmu Kieślowskiego? Wspólnie z uczniami formułuje wnioski.

Na koniec lekcji nauczyciel pokazuje prezentację o życiu i twórczości Krzysztofa Kieślowskiego: goo.gl/UajTR6 (dostęp: 21.09.2018 r.) oraz przeprowadza quiz Kahoot!: goo.gl/XWA74C (dostęp: 21.09.2018 r.).

Zadanie domowe:

Temat: *Człowiek wobec losu* – napisz esej inspirowany filmem K. Kieślowskiego *Czerwony*, dramatem Sofoklesa *Król Edyp* oraz wierszem W. Szymborskiej *Miłość od pierwszego wejrzenia*.

Wisława Szymborska ***Miłość od pierwszego wejrzenia***

*Oboje są przekonani,
że połączyło ich uczucie nagłe.
Piękna jest taka pewność,
ale niepewność piękniejsza.*

*Sądzą, że skoro nie znali się wcześniej,
nic między nimi nigdy się nie działo.
A co na to ulice, schody, korytarze,
na których mogli się od dawna mijać?*

*Chciałabym ich zapytać,
czy nie pamiętają –
może w drzwiach obrotowych
kiedyś twarzą w twarz?
jakiś „przepraszam” w ścisku?
głos „pomyłka” w słuchawce?
– ale znam ich odpowiedź.
Nie, nie pamiętają.*

*Bardzo by ich zdziwiło, że
od dłuższego już czasu
bawił się nimi przypadek.*

*Jeszcze nie całkiem gotów
zamienić się dla nich w los,
zbliżał ich i oddalał,
zabiegał im drogę
i tłumiąc chichot
odskakiwał w bok.*

Były znaki, sygnały,
cóż z tego, że nieczytelne.
Może trzy lata temu
albo w zeszły wtorek
pewien listek przefrunął
z ramienia na ramię?
Było coś zgubionego i podniesionego.
Kto wie, czy już nie piłka
w zaroślach dzieciństwa?

Były klamki i dzwonki,
na których zawczasu
dotyk kładł się na dotyk.
Walizki obok siebie w przechowalni.
Był może pewnej nocy jednakowy sen,
natychmiast po zbudzeniu zamazany.

Każdy przecież początek
to tylko ciąg dalszy,
a księga zdarzeń
zawsze otwarta w połowie.

Proponowana bibliografia:

- ?? Bortkiewicz M., *Intuicje sacrum w wierszu Wisławy Szymborskiej Miłość od pierwszego wejrzenia i filmie Krzysztofa Kieślowskiego Trzy Kolory: Czerwony* [w:] „Kwartalnik filmowy” nr 24/1998.
- ?? Coates P., *Kieślowski, Goethe i kolor, który zmieniał świat* [w:] „Kwartalnik filmowy” nr 24/1998.
- ?? Dziubak P., *Trzy kolory* [w:] „Kwartalnik filmowy” nr 24.1998.
- ?? *Kino Kieślowskiego, kino po Kieślowskim* pod red. A. Gwoźdźcia, Warszawa 2006.
- ?? Insdorf A., *Podwójne życie, powtórne szanse*, Kraków 2001.
- ?? Kieślowski K., *Autobiografia*, Kraków 2006.
- ?? Kulig A., *Barwy samotności w tryptyku Krzysztofa Kieślowskiego* [w:] „Kwartalnik filmowy” nr 24/1998.

KARTA OBSERWACJI FILMU:

Oglądając film K. Kieślowskiego *Czerwony*, zwróć uwagę na wskazane elementy. Swoje spostrzeżenia i uwagi zanotuj w tabeli:

Przedmiot obserwacji (rekwizyt, element języka filmu)	Obecność w filmie	Funkcja/znaczenie	Uwagi
Telefon (kiedy się pojawia, którzy z bohaterów korzystają z niego, w jaki sposób)			
Szkło, szyba, lustro (zwróć uwagę na ostatnie w filmie ujęcie sędziego)			
Czerwień (którym postaciom, rekwizytom jest przypisana)			
Powtórzenia (motywy, wątki, obrazy)			
Praca kamery i montaż (skąd „patrzy” kamera, jakie są jej ustawienia i ruchy; jaki rodzaj montażu zastosowano w filmie)			
Bohaterowie	Kim jest, czym się zajmuje, jak spędza czas?	Jakie są jej/jego relacje z ludźmi; co jest dla niej/niego ważne?	W jakich okolicznościach spotyka się z sędzią/Valentine/Augustem? Jakie są konsekwencje tych spotkań?
Valentine			
Sędzia			
August			